

Ústav experimentálnej endokrinológie S A V

Havarijný plán

pri úniku nebezpečných chemických faktorov (NChF)

Názov a sídlo organizačnej jednotky: Ústav experimentálnej endokrinológie SAV
Vlárska ulica č. 3, 833 06 Bratislava

Dátum spracovania havarijného plánu: 24. 11. 2014

Autor havarijného plánu: Gizela Gajdošíková – bezpečnostný technik

Schválenie havarijného plánu vedúcim organizácie:

dňa: 1.12.2014 **riaditeľ:**

.....
Ing. Štefan Zórad, CSc.
riaditeľ ÚEE SAV

Zloženie havarijného plánu pre prácu s NChF

1. POHOTOVOSTNÝ PLÁN

2. OPERATÍVNY PLÁN

1. POHOTOVOSTNÝ PLÁN

Ochranné a preventívne opatrenia

Pracoviská, kde sa skladujú nebezpečné chemické faktory, **sa označujú** bezpečnostnými značkami a **zabezpečujú** **dostatočným množstvom asanačných a neutralizačných prostriedkov** a podľa povahy aj hasiacich prístrojov.

Únikové cesty a manipulačné priestory, uzávery vody, plynu, a elektrického prúdu sa označujú v súlade s osobitným predpisom (NV SR č. 387/2006 Z. z.) a udržujú trvalo voľné, resp. prístupné.

Oboznámenie (vstupné, opakované) **zamestnancov o ohrození vyplývajúcom z použitia NChF a o príslušných opatreniach** vykonáva vedúci zamestnanec riadiaci práce s NChF a bezpečnostný technik.

Školenie o postupe v prípade havárie a nácvik zásahu v rámci organizácie vo vzájomnej súčinnosti vykonávajú vedúci zamestnanec riadiaci práce s NChF, bezpečnostný technik.

Školenia o postupe v prípade havárie a nácvik zásahu v rámci jednotlivých pracovísk vykonáva vedúci zamestnanec riadiaci práce s NChF a bezpečnostný technik v spolupráci s vedúcim pracoviska.

Vyškoľenie zamestnancov v poskytovaní prvej pomoci odborníkom z tímu pracovnej zdravotnej služby, červeného kríža zabezpečuje zamestnávateľ.

Vybavenie lekárničiek zdravotníckym materiálom zaisťuje ETÚ úsek organizácie v spolupráci s osobou poverenou riaditeľom ústavu.

Školenie o postupe v prípade požiaru a nácvič zásahu v rámci organizácie vykonáva požiarny technik.

Hlásenie úniku nebezpečných chemických faktorov

Hlásenie v rámci organizácie

Zamestnanec, ktorý zistí únik NChF alebo má podozrenie, že došlo k ich úniku, **ohlási túto skutočnosť osobne alebo telefonicky svojmu nadriadenému** alebo jeho zástupcovi a následne podľa závažnosti ďalším riadiacim pracovníkom uvedených v tabuľke č.1. Menovaní sa urýchlene dostavia na miesto havárie.

Tab. č.1

meno	oddelenie	tel. č.	klapka
Ing. Štefan Zórad, CSc.	riaditeľ	54772800	250, 259
RNDr. Mária Ficková, CSc.	vedúca LBE	54772800	246,236
MUDr. Richard Imrich, PhD.	vedúci LEČ	54772800	260,261
Mgr. Daniela Gašperíková, CSc.	vedúca LDPM	54772800	203
prof. PharmDr. Daniela Ježová, DrSc.	vedúca LFaN	54772800	211
RNDr. Alexander Kiss, DrSc.	vedúci LFuN	54772800	207
Ing. Július Brtko, DrSc.	vedúci LME	54772800	243
Doc. MUDr. Boris Mravec, PhD.	vedúci LNBIol.	54772800	204,227
MUDr. Vladimír Štrbák, DrSc.	vedúci LNhR	54772800	226
RNDr. Richard Kvetňanský, DrSc.	vedúci LpVS	54772800	215
Ing. Štefan Zórad, CSc.	vedúci LRM	54772800	250
RNDr. Robert Farkaš, CSc.	vedúci LVG	54772800	216,269
Ing. Viera Ševčíková	vedúca ETO	54772800	265
Gizela Gajdošíková	technička BOZP	54772800	317
Ľubica Máleková	technička PO	54772800	339,123

Hlásenie mimo organizácie

Vedúci zamestnanec riadiaci práce s NChF a vedúci zamestnanec pre príslušné pracovisko ohlásia podľa závažnosti haváriu záchraným službám, orgánom životného prostredia a civilnej ochrany

Tab. č. 2.

Záchranné služby, orgány životného prostredia	Telefón (2009)	Pozn.
Záchranná zdravotná služba	155, 16 155, 112	
Národné Toxikologické Informačné centrum FNsP, Limbová 5, 833 05 BA, www.ntic.sk , tic@healthnet.sk	02/5477 4166 02/54652307	
Hasičský a záchranný zbor	150, 112	
Obvodný úrad životného prostredia BA - ústredňa	02/6030 1700	

Regionálny úrad ver. zdravotníctva, www.szuba.sk	02/4824 1111	
Správa účelových zariadení SAV, Dúbravská cesta 9, BA	02/5477 2148 02/5920 0802	
Odbor CO a krízového riadenia Obvodného úradu BA	02/4824 1111	
Polícia	158, 112	

Organizačné opatrenia

Zásah pri havárii riadi vedúci zamestnec riadiace práce s NChF a v jeho neprítomnosti bezpečnostný technik, požiarny technik (ďalej vedúci zásahu).

Prvé bezodkladné opatrenia na zmiernenie následkov havárie vykonávajú zamestnanci samostatne alebo riadení vedúcim zamestnancom až do príchodu zamestnanca riadiaceho práce s NChF, ktorý prevezme riadenie zásahu.

V zasiahnutom priestore dočasne pracujú iba poverení zamestnanci, ktorí boli určení vykonať asanáciu, opravy a iné nevyhnutné práce. Pred škodlivými účinkami uvoľnených NChF sa chránia osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami (ochranný odev, vhodná ochranná obuv, rukavice, ochranný štít na tvár, ochrana dýchacích orgánov).

Ostatní zamestnanci, ktorí sa na odstraňovaní havárie nezúčastňujú, prerušia alebo ukončia svoju prácu, opustia pracovisko a odoberú sa do bezpečia.

Prvú pomoc poraneným zamestnancom alebo osobám zasiahnutým NChF, ich transport do bezpečia, privolanie záchranej služby alebo prevoz do nemocnice zaisťujú vedúci zamestnanci a bezpečnostný technik.

Vznik požiaru chemických látok prítomní zamestnanci oznámia riadiacemu práce s NChF, ohlasovní požiarov, požiarnemu technikovi a vedúcemu požiarnej hliadky a snažia sa požiar uhasiť dostupnými prostriedkami (hasiace prístroje, voda). Požiarny technik a požiarna hliadka urýchlene dôjdu na miesto požiaru, vykonajú potrebné opatrenia a v prípade potreby privolajú Hasičský a záchranný zbor.

Pri havárii alebo požiaru väčšieho rozsahu vedúci organizácie alebo vedúci zásahu informujú o zvýšenom riziku všetkých zamestnancov a prítomné osoby pokrikom, telefonicky alebo spojkami. Ďalšie opatrenia a evakuáciu osôb organizuje vedúci organizácie.

2. OPERATÍVNY PLÁN

Technické opatrenia na zneškodnenie a odstránenie NChF

Pozn.: Uvedené opatrenia nepredpokladajú únik kvapalných NChF v objeme väčšom ako 20 litrov (objem bežného kanistra). Pri úniku NChF presahujúcich tento objem je potrebné technické opatrenia doplniť o body uvedené vo vyhláske MŽP SR č. 100/2005 Z. z.

Pri úniku plynných palív. Napr. zemného plynu, uzatvoriť prívod plynu, vypnúť elektrický prúd zvonka ohrozeného priestoru, zabrániť vstupu nepovolaným osobám a vyvetrať zamorený priestor.

Pri rozliatí horľavých kvapalín:

- **V miestnosti ihneď zhasnúť horiace plynové spotrebiče**
- **Zvonka vypnúť elektrický prúd**
- **Vyhlásiť zákaz vstupu nepovolaným osobám**
- **Hasiace prístroje pripraviť na prípadné použitie**
- **Zaistiť účinné vetranie, nie však dovnútra budovy**

Rozliata horľavá kvapalina sa nechá vsiaknuť do vhodného sorbentu. Použiť možno piliny, tkaninu. Z komerčných sorbentov Spilkleen (www.mewako.sk) alebo Vapex (www.kerkotherm.sk). Rozliate nepolárne rozpúšťadlá sa nesmú roztrieť na podlahe alebo na podložke z plastických látok (nebezpečenstvo výboja statickej elektriny).

Na odstraňovanie rozliatych kvapalín možno používať len sorbent, pri ktorom ani po jeho nasiaknutí horľavými kvapalinami nepríde k jeho samovznieteniu.

Rozliate kyseliny sa čiastočne nariaďia vodou a zneutralizujú dostupným uhličitanom, napr. vápenatým alebo sodným. Pri nedostupnosti uhličitanov použiť aj hydroxidy. Kvapalný odpad sa podľa podmienok odčerpá alebo zachytí do vhodného sorbčného materiálu (viď vyššie). Pri malých množstvách sa môže rozliata kyselina po zriedení a neutralizácii zachytiť do tkaniny, napr. do handry, a vypláchať vo vode.

Pri rozsypaní tuhých chemických látok sa tieto opatrne pozbierajú a zametú tak, aby sa prachové častice nerozptýlili do okolitého priestoru. Namiesto zametania možno rozsypanú látku zozbierať pomocou stierky (hrana lopatky, rovný kus kartónu). Zvyšky látky sa zachytia na zvlhčenú papierovú vatú, tkaninu alebo iný sorbent.

Sorbent so zachytenými chemickými látkami sa uloží do vhodného plastového alebo kovového obalu. S použitým sorbentom sa (podľa povahy chemickej látky) nakladá ako s nebezpečným odpadom. Dočasne sa umiestni do skladu nebezpečného odpadu a ďalej odovzdá na zneškodnenie autorizovanej firme.